עיריית תל־אביב-יפו
פרופ׳ נח יהונתן עפרון
חבר מועצה

פרוטוקול הוועדה לאיכות הסביבה עיריית תל אביב

מיום שני, ו׳ אלול התשפ״ד, 9/9/2024 (01/2024)

נכחו:

נציגי הוועדה	פרופ׳ נח יהונתן עפרון	יו״ר הוועדה, חבר מועצה
	חן אריאלי	חברת ועדה, סגנית רה״ע מחזיקת תיק התרבות
	איתמר אבנרי	חבר ועדה, חבר מועצה
	איתן בן עמי	חבר ועדה, מנהל הרשות לאיכות הסביבה וקיימות
	ברנדט באור	חברת ועדה, ״קהילת מעוז אביב״
	סטלה רות אבידן	חברת ועדה, ״יד אליהו ירוקה״
	אשר לוי	נציג משרד מבקרת העירייה
	עו״ד יפה דסה	נציגת היועמ״ש
	מירה רדזינר	מזכירת הוועדה

מוזמנים	אורלי רונן	החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת״א
	אייל רשקובסקי	סניף ת״א ״מחאת הנוער למען האקלים״
	אסנת בנימין	אילנולוגית
	בר טל	פעיל סביבה
	ברין שוגרמן	תושבת, פעילת סביבה
	גלעד ניצן	רכז שטח ״תנועה ישראלית״
	חגית אוריין	פעילה קהילתית
	יעל דורי	ראש תחום תכנון ״אדם טבע ודין״
	ליאב שלם	אקולוג ,פארק גני יהושע
	לסלי רטנר	פעילה קהילתית
	מאיה יעקובס	מנהלת ״קליימט נט״
	מור גלבוע	מנכ״ל ״צלול״
	נדב דסברג	מנהל קהילה ״צלול״
	סיניה זילברמן	פעילה קהילתית
	עמית מסטצ׳קין	יועץ לצמצום מזון
	פלג בר-און	אגרונום בכיר, עיריית ת״א יפו
	רומי צילאג	מנהלת ״טבע בעיר״
	רוני ארז	מנכ״לית משותפת ״מרכז השל״
	שלמה שטיין	סגן מנהל אגף פיקוח, עיריית ת״א יפו
	תומר דברת	מנהל קיימות, ברשות לאיכות הסביבה

פ ר ו ט ו ק ו ל

פרופ׳ נח יהונתן עפרון, יו״ר:

עדיין מחכים למספר אנשים, אבל אני חושב שכדאי שנתחיל. קודם כל, אני מאוד מאוד מתרגש לראות את כולכם, ואני מתרגש שהוועדה הסטטוטורית לאיכות הסביבה מקיימת את הישיבה הראשונה שלה בקדנציה הנוכחית. יהיו יחסית הרבה ישיבות, משום שהעבודה מרובה. אני אסיר תודה לאנשים שהגיעו. קודם כל, כמובן לעובדי העירייה שמשקיעים את יומם ולילותיהם בעבודה. איתמר אבנרי שיושב לצידי הוא חבר מועצה ורצינו להיות יושבי ראש משותפים לוועדה הזו, מה שלא הסתדר מבחינה בירוקרטית, אבל מהותית אנחנו מנהלים את הוועדה הזאת ביחד. אני חייב להתחיל עם תודה למירה שארגנה את הכל ביעילות בחום ובאנושיות. לפני שאציג את עצמי ואת איתן שכולם וודאי מכירים ולמרות שאנחנו הרבה אנשים, אשמח שכל אחד יציג את עצמו, מאיפה שהוא בא ואח״כ נתחיל את המצגת ואת הדיון.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת״א

אורלי רונן, אוניברסיטת תל אביב, יועצת לרשות לאיכות הסביבה וקיימות.

בר טל פעיל סביבה:

בר טל, פעיל מקומי. דיזיפריש, המוסד של דבורה, גינה קהילתית וכרגע עובד על פרויקט לירוק הסנטר, אזור דיזינגוף סנטר.

סיניה זילברמן פעילה קהילתית:

סיניה זילברמן, מובילה את היוזמה של ספסל, ארון בית נתינה, בעצם החלפה במרחב הציבורי והיום גם במערכת החינוך.

יעל דורי, ראש תחום תכנון ״אדם טבע ודין״:

אני יעל דורי , אני ראש תחום תכנון באדם טבע ודין ומטפלת בנושאים מהותיים ...

דובר: מורכבים.

יעל דורי, ראש תחום תכנון ״אדם טבע ודין״:

מורכבים.

עמית מסטצ׳קין, יועץ לצמצום מזון:

שלום לכולם, אני עמית מסטצ׳קין, אני עוסק בצמצום בזבוז מזון, אני עובד הרבה עם הרשות לסביבה וקיימות. אני מעביר קורסים והרצאות, זהו.

רומי צילאג, מנהלת ״טבע בעיר״:

לי קוראים רומי, לעסק שלי קוראים רומי טבע בעיר, אז אני עובדת עם העירייה בנושאי סיורים של טבע בעיר. וגם יוזמה נוספת זה השכנים של גן העצמאות, שאנחנו מטפחים את קהילת השכנים של הגן העצמאות, שתשמעו עליה עוד הרבה לאורך השנה.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

היי, אוסי בנימין, עצים הם תושבים בתל אביב יפו, מאבקים על עצים, הגנת העצים הגדולים בתכנון ובנייה, הרבה עבודה קשה. אני רוצה יותר שיתוף פעולה עם כל קבוצות הסביבה, לא למדר את העצים בבקשה.

חגית אוריין תושבת, פעילה קהילתית:

חגית אוריין, אני פעילה קהילתית כבר הרבה שנים בעיר, הובלתי עד לאחרונה את נושא ההליכה ברגל, שהיא תורמת הרבה מאוד לאיכות הסביבה. ואני עדיין מתקשה ללכת ברגל בעיר הזו, מאוד מתקשה. עסקתי, עוסקת בנושא בעלי חיים, עכשיו הצטרפתי למיזם שרומי הקימה, פעילי גן העצמאות, שהוא מיזם מרתק. כל מה שקשור לטבע, טבע, איכות סביבה, זה בטבע שלי.

ברין שוגרמן, פעילת סביבה:

אני לא עובדת בשביל העירייה, שמי ברין שוגרמן, פשוט אזרחית, ממש אכפת לי מאיכות הסביבה, ואני חושבת שהעירייה עושה עבודה טובה מבחינת ניקיון הרחובות, אבל חוף הים צריך הרבה השתדלות, אז בגלל זה ממש רציתי להיות פה. בבקשה.

לסלי רטנר, תושבת פעילת סביבה:

שמי לסלי רטנר , ואני ...

פלג בר-און, אגרונום בכיר, עיריית ת״א יפו:

פלג בר-און, אגרונום אגף שפ״ע ופקיד היערות העירוני.

ליאב שלם, אקולוג ,פארק גני יהושע:

שלום, אני ליאב שלם, אני אקולוג חברת גני יהושע, ויועץ אקולוגי לעיריית תל אביב ... בעירייה. המומחיות שלי בכלל זה בשחזור מערכות אקולוגיות, יצירה של מערכות טבע, מערכות אקולוגיות, בתי גידול, וגם בכל מה שקשור לפתרונות מבוססי טבע, זו המומחיות שלי.

אשר לוי, משרד מבקרת העירייה:

אשר לוי, נציג מבקרת העירייה.

עו״ד יפה דסה, נציגת היועמ״ש:

יפה דסה מהשירות המשפטי.

תומר דברת, מנהל קיימות ברשות לאיכות הסביבה:

תומר דברת מנהל יחידת הקיימות.

מור גלבוע מנכ״ל ״צלול״:

אני מור גלבוע, אני גם מנכ״ל עמותת צלול, גם לסירוגין בתל אביב הרבה שנים. ונדמה לי שבפגישה הבאה אנחנו נציג את הפעילות של צלול בהקשר של בניית זרמי ים ונחלים, ועוד דברים שאנחנו מתעסקים בהם בכלל.

נדב דסברג, מנהל קהילה ״צלול״:

נדב דסברג , רכז קהילה ושיתופי פעולה בעמותת צלול, וגם תושב העיר תל אביב.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

מאיה יעקובס, מנכ"לית קליימט נט, זו עמותה לחדשנות סביבתית ... ומנכ"לית צלול לשעבר ופעילה סביבתית הרבה מאוד שנים בתל אביב בנושאים של תכנון ובנייה, עם דגש על עצים בעיקר וכל מה שקשור בתכנון ובנייה.

רוני ארז, מנהלת מרכז השל:

אני רוני ארז, אני מנכ"לית משותפת של מרכז אשל לקיימות, זה עמותה שמקדמת קיימות בישראל כבר הרבה מאוד שנים, ופה אני גם בשיתוף פעולה עם עיריית תל אביב הרבה שנים, ועם עיריות אחרות.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

סטלה אבידן, מנכ"לית העמותה לעתיד עירייה ירוקה, ואני נציגה של ארגוני סביבה בוועדה.

שלומי שטיין, סגן מנהל אגף פיקוח עיריית ת"א יפו:

שמי שלומי שטיין, אני סגן מנהל אגף פיקוח, אני קשור להרבה תחומים של איכות הסביבה בעיר, הרבה דברים שקשורים אלינו.

אייל רשקובסקי, סניף ת"א "מחאת הנוער למען האקלים":

אייל רשקובסקי, פעיל במוקד תל אביב של נחלה ונוער למען [...].

גלעד ניצן, רכז שטח "תנועה ישראלית":

אילן ניצן, מתנועה ישראלית, גוף שמלווה הרבה התארגנויות קהילתיות בעיקר ועדי שכונה, אבל לא רק, בכל הארץ, אני אחראי על תל אביב. חלק מהפעילים שאנחנו מלווים מתעסקים בנושא סביבה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מי זה הפעילים האלה? רק לא הבנתי.

גלעד ניצן, רכז שטח "תנועה ישראלית":

מה? את השמות?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

לא, גיל, איזה גיל? אני לא שמעתי.

גלעד ניצן, רכז שטח "תנועה ישראלית":

גיל? כל הגילאים. תושבים בתל אביב מכל מיני שכונות, שאנחנו מלווים בהתארגנויות הקהילתיות שלהם. חלק מהנושאים שהם עוסקים בהם זה עניינים שקשורים לסביבה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אוקיי.

איתמר אבנרי, חבר ועדה:

איתמר אבנרי, פעיל סביבתי ועכשיו גם חבר מועצה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

יופי, אז, אני הכנתי דברים מתוך התרגשות, ואני אגיד שכיליד ניו ג'רזי, אני אולי לא יכול להגיד, כמו ששאול טשרניחובסקי אמר, שאני איני אלא תבנית נוף מולדתי, אבל כן עוצבתי וירשתי את זהותי, ואת סולם הערכים שלי ואת דרך ההסתכלות שלי על העולם, אם לא על ידי נוף מולדתי, אם לא על ידי הסביבה, אז בעזרת התנועה הסביבתית, ובחדר הזה נמצאים חלק מהרבנים שלי, האורים ותומים שלי, החל מאורלי אולי, אבל מור, יצא לנו לעבוד יחד הרבה, והארגונים שאתם מייצגים, המקום שאני מצאתי את עצמי פה בארץ, אני יכול להגיד שגם כילד אני גדלתי על הפגנות למען אנרגיה מקיימת, ולמען אוויר נקי, וכדי לגאול פיסת שטח פה ושם לטובת פארק עוד כשהייתי ילד בארצות הברית, ולאחר שעליתי לארץ, אני זכיתי לראות את התנועה הסביבתית קמה בפני עיניי. אני הייתי שם כשנכתבה בקשת המימון הראשונה של אדם טבע והדין, הייתי אז עוד בוושינגטון, ועוד לפני שאדם טבע והדין היה קיים, אני השתתפתי בהפגנות הראשונות של מגמה ירוקה, אני שכבתי לפני דחפורים על האספלט של רחוב אבן גבירול, בשלוש לפנות בוקר, בניסיון נואש למנוע את עקירת עצי הסיסם הישנים, היפים, הספורים כחלק משיפוץ הרחוב. לפני 15 שנה, אני ראיתי דורות של צעירים אידיאליסטים קמים בעיר הזאת, בארץ הזאת, לא רק צעירים, גם מבוגרים אידיאליסטים, גם זקנים אידיאליסטים וילדים אידיאליסטים. אידיאליסטים שרואים באוצרות הטבע שמקיפים אותנו אוצרות ממש, כאלה שמסתכלים סביב ולא רואים בטבע רק משאבים לנצל ואמצעים למטרותיהם, אלא משהו שערכו הוא בלתי ניתן לרדוקציה, שרואים בעץ גם צל וגם אוויר צח וגם בית לבעלי חיים וגם צמיחה וגם היסטוריה וגם חיוניות, את כל החיים עצמם. התמזל מזלי לראות את התנועה הסביבתית הישראלית קורמת עור וגידים לפני עיניי, וזו לי זכות וגם אחת מהחוויות המכוננות בחיי. אפשר גם לראות ולעקוב אחרי השינוי הזה פה בעירייה. בפעם הראשונה שנבחרתי למועצה לפני 15 שנה, הרשות לאיכות הסביבה ראתה את תפקידה באופן צר ומוגבל ל: טיפול בבעיות אקוטיות, ניטור האוויר באופן שוטף, מעט מיחזור. ואילו תושבים וארגונים פנו לרשות עם רעיונות, הצעות, השגות ותלונות, נתפסו בעיקר כמטרד. אני יודע כי אני הייתי אחד מהמטרדים האלה.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

לא השתנה הרבה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

טוב, יכול להיות. היום אני מוצא, יחד עם זאת, אני מוצא שהתפיסה השתנתה, ונוכל לדבר על זה, אני שמעתי את מה שאמרת. אחד הדברים הטובים שהיו לי בשנה הקשה מאוד הזאת, הוא היום שבו אני נפגשתי לראשונה עם איתן בן עמי, שהוא מנהל הרשות לאיכות הסביבה והקיימות, ולמדתי עד כמה השתנתה התפיסה, וכיצד בהובלתו של איתן, חיפשה הרשות קשר עם תושבים, במקום שהיא חיפשה שיעזבו אותה למנוחתה, ועד כמה היא ביקשה להרחיב את תפקידה ולא לצמצם את תפקידה, ולעשות יותר, להשפיע יותר. המעבר לתפיסה שקיימות היא לא רק קיימות באופן הצר ביותר, אלא שקיימות כוללת גם צריכה, וקיימות כוללת גם כלכלה, וקיימות פירושה גם קהילה. הרשות שהכרתי פעם, מובלת היום על ידי אנשים בלתי נלאים ובעלי חזון. יחד עם זאת, אני לא צריך להגיד, נשאר הרבה מה לעשות, תמיד יש הרבה מה לעשות, מפני שהעולם סביבנו משתנה ומציב בפנינו אתגרים חדשים תמיד. לאחרונה, אנחנו התחלנו ממש להרגיש את שינוי האקלים על בשרנו, שינוי שמציב אתגרים, גם כאלה שלא דמיינו בעבר, כמו צדק אקלימי ועוני אנרגטי, אלו מושגים שלא היו קיימים לפני 10 שנים, ועכשיו הם הדברים החשובים ביותר בסדר היום שלנו. גם הטכנולוגיות העומדות לרשותנו משתנות, אנחנו עומדים בפני מהפכה באנרגיה, אנחנו עומדים בפני מהפכה בתחבורה, ואיך בדיוק ליישם את הדברים האלה לטוב ולא לרע, היא שוב שאלה שהתשובה אליה איננה ברורה והיא מורכבת. גם העיר עצמה משתנה בפני עינינו, השכונות החדשות בשטחי שדה דב הן כמו עיר חדשה בתוך העיר הקיימת. המיזם הזה מביא איתו גם סכנות חדשות, לצד הזדמנויות חדשות: תכנון ובנייה ירוקה על פני שטח עצום הוא אפשרי היום, מערך אנרגיה מתחדשת מקומי הוא דבר שאפשר לחשוב עליו. אנחנו בונים עיר חדשה ואנחנו

יכולים לבנות אותה נכון או לא. בעוד כארבע שנים כשהקדנציה הזאת תסתיים, אנחנו נגור בעיר שהיא אחרת מהעיר של היום, ורוב מה שנעשה היום בתוך החדר, יקבע איך העיר תיראה ומה היא תהיה, גם לנו, גם לילדים שלנו וגם לילדים שלהם. בהתייחסות קצרה לשתי הישיבות הראשונות של הוועדה הזאת, היום איתן בן עמי, מנהל הרשות לאיכות הסביבה והקיימות, הוא יציג את מצב העניינים הנוכחי, הסביבתי וקיימותי של העיר ואת תוכניות החומש שלו ושל הרשות. בפגישה הבאה בעוד פחות משבועיים, ב-22 לחודש, יציגו המנהיגים של ארגונים סביבתיים מובילים בעיר - ׳אדם טבע ודין׳, ׳צלול׳ ׳מגמה ירוקה׳, ונציגות של ארגונים שכונתיים באמצעות נציגות הציבור שלנו בוועדה - סטלה אבידן וברנדט באור, הם יציגו את הצרכים, את קריאת השטח, את מצב העניינים מנקודת המבט של הארגונים האלה, ותוכניות החומש שלהם לעיר. על סמך שתי הישיבות אנחנו נקבע את האג׳נדה של הוועדה לחודשים הבאים. הרעיון מאחורי הדיאלוג הזה הוא שכולנו, אלה שקמים כל בוקר ועובדים למען סביבה מקיימת, מתוך עיריית תל אביב יפו, ואלה שקמים כל בוקר ועובדים על אותם הנושאים בדיוק מחוץ לעיריית תל אביב יפו, כולנו רוצים את אותם הדברים ורק ביחד אנחנו נצליח להתמודד בהצלחה עם האתגרים העומדים בפנינו ורק ביחד נצליח להמשיך להפוך את העיר למה שהיא יכולה להיות. יש לנו ארבע שנים, בואו נעשה פה משהו טוב ביחד. אז עם זה איתן, בבקשה.

<u>איתן בן עמי, חבר ועדה:</u>

תיקון עולם. אגב, אחד הבכירים בעירייה אמר היום שזו הפעם הראשונה שחשנו פגיעה כלכלית בעסקים בתל אביב בקיץ, בגלל שלא היה צל והיה מאוד חם בחוץ, ואנשים פשוט נמנעו מללכת. זו הייתה פגיעה ממשית לצערי, אבל אלה דברים שאנחנו אומרים התנועה הזאת תמיד הקדימה ואמרה שצריך לשמר את זה, וצריך לעשות את זה, לפעמים רק שיטפון כששניים טובעים, הוא משנה קונספט ואומר, או וואלה באמת יש פה עכשיו אירועים כל שנה, ולא כל 50 שנה. אנחנו מנסים אבל במה שאנחנו עושים ברשות לאיכות הסביבה והקיימות, אני חושב שגם בהרבה מאוד מחלקות ואגפים בתל אביב, לנסות להקדים את המאוחר. אוריאל בבצ׳יק שהרבה פה מכירים אותו, הוא תבע את המושג אקטיביזם פקידותי, יש בתל אביב מושג כזה, וזה בסדר, זה מקובל גם על ההנהלה, היא לא מחכה, רק ההנהלה אומרת מה לעשות. אנשי המקצוע שיודעים ומבינים מה קורה, הם מביאים את ההצעות, הם מקדמים אותם, הם עושים את הפיילוטים ואז הם מביאים את הבכירים כדי להראות להם, אוקיי זה עובד, ככה צריך לעשות את זה, וזה עובד יפה מאוד בעירייה. ואני חייב להגיד שיש לי קולגות בתחום הסביבתי, בכל התחומים, את ההערה שלך אני לא מבין, אבל אחרי זה אני אשמח לשמוע אותה, בכל התחומים בעירייה, גם ממנהל הנדסה, ואדריכל העיר, שפע, תיעול, כל המחלקות האלה הן כולן באג׳נדה סביבתית, לקדם כל דבר שאפשר, גם פיזי, גם חדשני וכו׳. חלקם יושבים פה ועושים דברים מדהימים בעיר. אוקיי, אז רק סקירה ממש מהירה, כי בכל עירייה זה מתנהל קצת אחרת. אנחנו שייכים לחטיבת התפעול ומתנהלים כאגף עצמאי, בתוך האגפים החשובים שהם התשתית של העיר, הפיקוח, המוקד העירוני, שפ״ע, תברואה, רכב, כל היחידות האלה למעשה שמחזיקות את כל התשתיות העירוניות. אנחנו גם נמצאים שם כאגף עצמאי, שיכול להביע את דעתו, ואנחנו לא כפופים להרבה מאוד מהעיריות, בטח מי שמסתובב פה ויודע בערים אחרות, זה תמיד תחת שפ״ע, תחת תברואה, תחת מהנדס העיר, תחת כל מיני אנשים, שאתה אחרי זה מתקשה באמת להגיד מה נכון ומה לא נכון, מה צריך לעשות ומה לא צריך לעשות נכון. אצלנו אין חשש, אם צריך להגיד שיש זיהום אז יש זיהום, אם צריך להגיד שאין זיהום אז אין זיהום, ואף אחד לא מנסה להכתיב פה שום דבר. יש לנו בעצם ארבע יחידות - פיקוח בקרה ורישוי, שזו יחידה קטנה יחסית, אבל היא תחנה ברישוי עסק. מגיעים, בודקים את העסק, בעיקר מבחינת זיהום אוויר ורעש, שהוא עומד בתקנים ולא מפריע לתושבים. איכות הסביבה זה אגף של ממונה תוכן, מומחים, אוויר, קרקע, אסבסט, חומרים מסוכנים, קרינה, תכנון סביבתי כמובן, אקוסטיקה, ניטור אוויר. בטח שכחתי מישהו אבל יש פה הרבה מאוד אנשים שכל אחד מהם אחראי על כל מה שקורה בעיר, נהלים, פיקוח, בקרה וכולי, עושים עבודה יפה. אני רק אתן דוגמה, למשל, אני לא יודע אם היא מופיעה פה אבל אני אגיד אותה עכשיו, עשינו יחד עם המשרד להגנת הסביבה מפה לקרקעות מזוהמות בתל אביב. איפה הקרקעות המזוהמות,

והסתמכנו על אלפי דגימות שעשו, כדי לא להגיד בערך ברצועת החרושת יש זיהום, אלא איפה חייבים לבדוק כי כנראה יש זיהום, ואיפה אין. עכשיו המשרד להגנת הסביבה עשה מפה כזאת, הוא חייב את כל הארץ להשתמש במפה שלו, ושחרר אותנו להמשיך להשתמש במפה שלנו, כי היא הרבה יותר טובה ומהימנה מהדברים האחרים. זאת אומרת, אנחנו הרבה פעמים מכתיבים פה מה אנחנו עושים. יש את יחידת הקיימות שתומר עכשיו נכנס לנהל אותה. אמרתי, תומר השתתף בפיילוט הראשון של תוכנית שיצאה מהשל, אורלי רונן גם הייתה מעורבת בה, שנקראת שכונות מקיימות, והרשות לאיכות הסביבה, זה היה לפני זמני עוד, אני הייתי סגן מנהל אגף במחלקה למרכזים קהילתיים באגף, ותומר עשה את זה כמנהל מרכז ברמת ישראל בצרון, זו השכונה הראשונה שעשתה את הניסוי, ומאז עברו הרבה מים בהרבה מאוד מקומות, והיום כבר הסלוגן של המנכ״ל הוא ״משכונה מקיימת לעיר מקיימת״. אנחנו עושים באמת הרבה מאוד דברים בכל העיר, אז תומר לקח את האחריות ולקחנו את כל הנושא של האקלים, אנחנו למעשה באקטיביזם הפקידותי שלנו, אחרי שהעירייה חתמה הסכם עם ארגון C40, מי שלא מכיר, זה ארגון של הערים הכי גדולות בעולם, שהחליטו שהן מחויבות להסכם האקלים של פריז, למטרות, ליעדים, והן מקדמות את זה בעיר, אז אנחנו חברים. מזה למדנו איך לבנות תוכנית אקלימית, הראשונים בארץ, הוצאנו תוכנית אדפטציה, היא כבר, חלק גדול מהדברים הראשונים שהיינו צריכים ליישם כבר יישמנו. עכשיו יוצאת תכנית המיטיגציה והיא תהיה מחוברת לתוכנית האדפטציה, 2.0, מה שנקרא. זאת אומרת, מה השלב הבא אחרי שעשינו את כל הדברים שכאילו הכי קלים, סתם דוגמה, לכאורה זה קל לטעת 100 אלף עצים עד 2030, זה מטרה שקל להגיד אותה, ומיישמים אותה עכשיו, אנחנו כבר שנתיים חוגגים מעל 10,000 עצים שמרביתם, 75% אגף שפע נוטע. עכשיו תחשבו איזה שינוי מאגף שהיה נוטע 1500, 1800 עצים בעיר, פתאום הוא צריך לטעת 10,000 עצים, זה לא דבר פשוט. ולא רק זה, אלא שיש גם הכתבות, איך בית הגידול צריך להיות, איזה גודל עץ, איזה מין עץ, ישב ליאב הוא חלק מהצוות האקולוגי שקבע איזה עצים, גם יהיו, לא סתם נוטעים עצים ובאיזה מקום הם צריכים זה, עושים ביקורת ועומדים, כמעט חצי מקברניטי העיר סביב בית גידול, שהרכבת הקלה עשתה ברחוב שטרית, פותחים אותו, זה חלום שלא חשבנו שיהיה, רובי ומנהלת בטש, ואדריכל העיר, ומהנדס העיר, ואנשי שפע, מיליון אנשים עומדים סביב הגומה כדי לראות איך לא עושים גומה, ולהסביר להם איך לא עושים, ומה צריך לעשות. והם יצטרכו לתקן שם את הגומות שלהם. אבל לעומת זאת, אם אתם רואים בצד השני של שטרית, איפה שיש את שביל האופניים, שיש שתי שדרות של עצים, זה עבודה חדשה. היא לא הייתה פה בעבר, לא היו עושים דבר כזה. גם בקק״ל, מי שנוסע בקק״ל רואה שדרות שלמות של עצים, נכונים, מטופלים, שיתנו את הצל בעתיד, אז זה דוגמה לשינוי. זאת היחידה, היא לא יחידה גדולה, אבל היא יחידת מטה. הרבה מאוד דברים אנחנו עושים משלב האסטרטגיה ועד שלב הביצוע. זאת אומרת, אין אסטרטגיה לצמצום צריכה בעיר. לא כתוב בתוכנית האסטרטגית העירונית צמצום צריכה, אז אנחנו מחליטים מה האסטרטגיה, מה המשימות, מה אנחנו עושים, מבקרים את עצמנו והולכים לשלב הבא. אז יש לנו פה הרבה מאוד אנשים, רובם, כל אחד אחראי על תחום שלו, זה פחות מעניין. כמו שאמר נח, אם פעם באמת היינו מתרכזים, או הרשות הייתה מתרכזת, כשקיבלתי את התפקיד, אז אסף זמיר צחק עליי, הוא אמר לי, אוקיי, עכשיו אני אקנה לך מכשיר רעש ותסתתר מאחורי העציצים. אמרתי לו, לא נראה לי, כי קודם דיברתי עם אורלי והיא אמרה לי שיש עוד כמה דברים בתפקיד, ואכן זה מה שהיה. אבל עדיין היחידה יחד עם אגף הפיקוח, מוודאת שהעיר הזאת לא מרעישה. יש שקט, וכל אחד שיעשה את הרעש בד׳ אמותיו, ואתה לא הולך ברחוב וכל שניה אתה שומע איזו מוזיקה ממקום אחר, וזה מגביר וההוא מגביר שזה פיקוח מאוד יפה ברוב העיר. אחריות על מזהמים, על אסבסט, אבל בעיקר מתכנון סביבתי. יש לנו מתכנת-

<u>אסנת בנימין, אילנולוגית:</u>

איפה נכנס הפסולת?

<u>איתן בן עמי, חבר ועדה:</u>

הפסולת יש לה שני שלבים. שלב אחד זה השלב של השירות הבסיסי לתושב, שצריך לתפעל את כל המערך של הפסולת. ובשביל זה יש את אגף תברואה. יש אגף עם לדעתי קרוב לאלף עובדים, משהו כזה. אגף עם מאות מסלולי

פינוי, עם עולם ומלואו לצורך העניין, אי אפשר אפילו להתחיל לתאר מה זה אומר לנקות עיר כמו תל אביב, שלפעמים מנקים אותה בחלק מהמקומות פעמיים או שלוש פעמים ביום. יש שכונות שיש להם רכב תיעוד שהוא רק שלהם, הוא כל היום מסתובב שם, רק כדי שיהיה נקי, מפזרים פחים. עכשיו, אגף התברואה בשנים האחרונות, גם מאוד חשוב לו התחום של מחזור, שהיה תחום צדדי, אבל העיר עצמה השקיעה, RDF בחירייה, מי שמכיר, הכל מכספים עירוניים. המשרד להגנת הסביבה, אף אחד לא השקיע שקל. זה הכל עיריית תל אביב יפו. אם העירייה הייתה יכולה, מזמן היה מתקן השבה בחירייה.

ברנדט באור, חברת וועדה הצטרפה לדיון

איתן בן עמי, חבר ועדה:

שלום, שלום. אבל כרגע אנחנו נמצאים ב 40 ומשהו אחוזי מחזור. הייתה החלטה עקרונית, זה סייד זה, אבל אני אגיד אותו. אתם זוכרים את הכלובים של הבקבוקים ליטר וחצי שהיו פזורים פה בכל העיר? הייתה החלטה שמעיפים את כולם, ואיתם את כל פחי המחזור במרחב הציבורי, כי האמת חלק מה, אני חייב להגיד, זה מהתרבות שלנו, אנשים לא ממש ממחזרים. אז מספיק שאתה בא לפח כתום וזורק שם איזה שני שקים של אורגני, גמרת את הפח הזה, או שאתה שם את כל הפסולת סביב ואז זה פשוט הופך לנפגע תברואתי. אז אני יכול גם להבין את מי שמבקר את הדברים האלה, אבל מאז היה שיפטינג, אגב הרבה בזכות תושבים, שלחצו מאוד, והייתה החלטה בסוף שנה שעברה, יישמנו אותה, שלכל בית שבנוי בתל אביב, תהיה אפשרות מחזור כתום. זאת אומרת, גם אם יש לו את זה בבית המשותף כמיכל, גם אם זה בבתים פרטיים בהרבה מאוד בצפון העיר, בשקיות שאוספים פעם בשבוע, טמוני קרקע, יש טנדרים שמסתובבים ואוספים את המחזור. ובשנתיים האחרונות זכינו מטעם תמיר בעיר הממחזרת, מהערים הגדולות, במקום הראשון, הרצוג נתן לנו את זה.

מור גלבוע מנכ״ל ״צלול״:

אבל איתן זה, כאילו יש פער בין החזון שאתה מתאר לפח כתום לכל בניין, לבין המציאות.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

נכון, מניסיון, מניסיון.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בוא נגיד דבר כזה, שום דבר כרגע הוא לא מושלם לחלוטין. זו עיר גדולה עם הרבה מאוד התעסקות. אבל, עצם העובדה שיש החלטה של מנהל חטיבת התפעול, שהוא המשנה למנכ״ל, למצוא פתרון לכל שכונה, לכל בית, לכל מקום, כדי שיהיה פח כתום קרוב, השאיפה שלו זה גם להגיע לעסקים. אני חושב שתשעים אחוז מהשכונות מרושתות, אפילו במרכזי מחזור, ששמנו, מי שאין לו, יש שם בחורה נפלאה קוראים לה טלי, שזה מגיע אליה, והם יוצאים לשטח ובודקים מה הפתרון לשכונה, לבית, למרחב, כדי שתהיה אפשרות למחזר כתום-

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

אין מספיק פעילות יזומה של העירייה. אני יכולה להגיד נגיד ברחוב שלנו, אם אני לא הייתי פונה ומבקשת, וגם דיברתי עם אלו שהביאו, אז לא בודקים איפה יש כתום ואיפה אין כתום.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תראי, זה במסגרת מי שלא בוכה לא גדל. הם לא יכולים לראות כל מקום. ולכן, זה בסדר, הם מקבלים, והם מזמינים-

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

עובדה שאני רואה, נכנסים ורואים שאין.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יכול להיות, אני לא יודע, אני לא נמצא שם ולא יודע מי ראה ומי לא ראה. לא כולם הם חדורי מוטיבציה מטורפת כדי לראות שלך בדיוק בבית אין את הפח, אבל זה בסדר, בגלל זה יש אנשים מאוד, באמת, סתם דוגמה, טלי במקרה שאני מדבר עליה, היא משכמה ומעלה. זאת אומרת, מגיעה לבעיה, והיא עושה את מה שצריך ומפעילה את מי שצריך כדי לפתור את זה. ואם אין פתרון, היא גם תגיד לך אם אין פתרון ולמה אין פתרון ומה יהיה, מה שנקרא, הפתרון הכי קרוב למציאות. זה בסדר שהציבור, ככה לומדים. אגב, אחד הדברים המרכזיים של עיריית תל אביב ומשגעים אותנו בזה, שהם רוצים שיהיו יותר פניות ל-106. כל הזמן, איך יהיו יותר פניות ל-106, כדי נדע יותר מה קורה, אז עושים את זה.

מור גלבוע מנכ"ל "צלול":

אני רק רוצה להציע אולי לאחד הדיונים הבאים, אני לא יודע למתי, אבל אם אותם אנשים, כאילו אותם גורמים בעירייה יכולים להגיע לכאן-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בשמחה.

מור גלבוע מנכ"ל "צלול":

ולדבר על הנושא הזה, כי אני מכיר מציאות שהיא מאוד שונה מהמציאות של איתן. כאילו, אני מאמין שהחזון הוא באמת במקום, אבל בוא נדבר איתם.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בבקשה. בסדר גמור.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אתה יכול לפרט את הגרף, פר איזה תוכניות יש ומה,

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע היא רצתה פה איזה, איך שנוח לכם.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אני רוצה שתסיים להציג את ה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בקיצור, אנחנו עושים פה, כפי שאתם רואים, מהדבר המרכזי, שהוא תכנון סביבתי, יש לנו ממונה על התחום, ממונה התחומים המקצועיים, כל בינוי חדש, תוכנית חדשה שיש בתל אביב, אנחנו מקבלים אותה היום בשלבים כבר יותר מוקדמים, כדי שנוכל להשפיע על הזיהום אוויר, קרקע, על האקוסטיקה, על כל הדברים שאמורים לתת גם למי שיגור שם וגם מי שיגור ליד, איכות חיים. אנחנו מאוד מקפידים על זה, וכמובן הבקרה, עבודה עם הרבה מאוד גורמים עירוניים, עבודה מצוינת עם מנהל החינוך, יש לנו באמת עבודה, מגני הילדים ועד בתי הספר העל יסודיים. יש לנו בעירוני ט', יש שם בית ספר שיש שם חנות יד 2, מטבח קהילתי, בוסתן, טבע עירוני, תוכניות חינוך. זה ממש חודר לתוך בתי הספר בצורה יפה. אז זה אני אעבור, זו הועידה של ה-C40 שהייתה בקופנהגן, ששם למעשה ראש העיר

השתתף וגם נאם בפני כל החברים המכובדים, ושם התחייבנו לתוכנית האדפטציה הראשונה שלנו, עם מחויבויות גם בתחום האנרגיה, גם בתחום הפסולת, גם בתחום התחבורה, בתחום הטבע, הצל היומי, קירור העיר וכולי, ומאז אנחנו מיישמים את זה. ומידי פעם אני עושה ישיבות תקופתיות, ויש לנו דיווחים ומעקב של ממונה אקלים בעיר, שהוא נמצא ברשות, ממונה כרגע, שהיא למעשה עובדת עם כל היחידות העירוניות, ומוודאת שמה שכתוב בתוכנית העבודה מיושם, אם צריך עזרה, מה צריך, עכשיו השגנו 4 מיליון שקלים ממשרד האנרגיה לקדם תוכניות באנרגיה, אז היא זאת שרושמת את הקולות הקוראים, ועוקבת, רואה שזה מיושם.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

מי זאת, איך קוראים לה?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מורן. היא החליפה את גיא דקניט, שגנבו לנו אותו למשרד האנרגיה.

דובר:

שאלה, התקציב של משרד האנרגיה לתוכניות אנרגיה, הוא כבר מוקצב או שעדיין הוא-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

לא, הם מקצים לתוכניות שרשמת שאתה עומד לעשות, הוכחת שאתה יכול לעשות אותן, ולכן הן כבר מתוקצבות. מדובר על תוכנית של אגירת אנרגיה, זה מאורלי מוצדק חברתי, יש לנו תוכנית עם מנהל השירותים החברתי. אחת התוכניות היא ללכת לבתים של אנשים מבוגרים ולעזור להם לאקלם את הדירה, כולל לעזור להם בסיוע ברכישה של מאוורר תקרה או הצללה או כל מיני דברים כאלה. יש שם תוכנית אב לאנרגיה, יש שם את הנושא של המשך מעבר לדלים ברחובות, תוכנית שנקראת 'בננה' שזה התייעלות במוסדות חינוך, שחוסך איזה 30-40%, יש אוסף של דברים שקיבלנו עליהם את התקציב. זאת התוכנית הראשונה להיערכות לשינוי אקלים שלנו. אם אני לא טועה, 16 יחידות, 84 משימות שנמצאות כבר בתוך, כל התוכניות האלה נמצאות בתוך תכנית העבודה העירונית. זה לא נספח, זה לא ליד, זה לא בצד. זה המטרות שעליהן האנשים נבחנים, ואותן הם צריכים ליישם מכל הבחינות. הגרף שעשינו אותו, אנחנו עומדים בו, סוף 24'. אנחנו נרשום גם את תכנית המיטיגציה, שתשולב עם תוכנית האדפטציה כמו שאמרנו. פורום ה-15 תמיד נמצא שם לידינו, ה-C40, ארגון רציני מאוד. גם ארגון 100 ערי חוסן שבהתחלה היה יותר אקלימי, כרגע הוא יותר, לא יודע מה, קהילתי, חוסן, משהו, זה לא ברור, קצת התפזר לו, אבל הוא גם פה. אבל אנחנו עובדים לפי פרוטוקולים בינלאומיים, ואת תוכנית המיטיגציה אישרו לנו רק לפני חודשיים, אחרי שזרקו אותנו פעמיים בכרטיס צהוב, שאנחנו לא עשינו עבודה טובה. היינו צריכים לעשות מקצה שיפורים, כי בודקים אותנו.

ברין שוגרמן, פעילת סביבה:

בקשר לפחי הכתום, דיברנו על פח כתום לכל בניין-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, אבל זה שאלות לסוף, כי נח אמר לי להמשיך הלאה.

ברין שוגרמן, פעילת סביבה:

אהה, הבנתי. אוקיי, בסדר.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מה שאני עושה זה גרף מסוים שמראה איך אנחנו עובדים. זאת אומרת, יש מחויבות במסגרת היערכות לשינוי אקלים, שהיא מחויבות עירונית. שזה, אנחנו צריכים לסלול כבישים, אנחנו צריכים לשים פחים, אנחנו צריכים לשים סולארי על גגות, אנחנו צריכים להחליף את הלדים בכל פנסי הרחוב, דברים שאנחנו צריכים לעשות. התפקיד שלנו ברשות, זה החלק של אורח חיים מקיים, זה לראות איך אחרי ששמנו שבילי אופניים, שהתושבים משתמשים בהם, שמנו פחים שהם יודעים איך למחזר. אנחנו עובדים איתם על נטיעות בחצרות וטיפוח של אתרי טבע ונטיעות וזריעות וכל מיני דברים, בשביל שזה יהיה חלק מהרשת האקולוגית. אנחנו מנסים לצמצם צריכה והטמנה על ידי, למשל בנובמבר, זה חודש אצלנו שנקרא לא צריך לא צריכה, שבו אנחנו מעודדים צריכת חוויות ולא מוצרים, החלפות, תיקונים, מסירה, כל מיני מילים כאלה, שבסוף אנשים, וזה חלק מארונות הנתינה שמפוזרים בעיר, ומכניסים את זה לתוך ה׳די אן איי׳ העירוני, שלא צריך לזרוק, אלא צריך למסור, לתקן, לחדש. מי שנמצא פה פחות או יותר מכיר את הדברים האלה. והרצועה הבאה, היא, לא זוכר מי אמר פה שהוא מתעסק עם זה, אולי את אמרת משהו בחדשנות, שאנחנו מאמינים שחדשנות תיתן לנו הרבה מאוד אחוזים ביכולת שלנו באמת להתמודד עם שינויי האקלים. זאת אומרת, הוואטר ג׳ם הזה, המכונה שמביאה לנו מים מהאוויר, זה משהו שנצטרך אותו. יש סופר פוד, יש גידולים כבר שאתם מכירים את זה, שכבר יש להם בעיה וחוסר, אתה מגדל אותם במעבדות היום כדי שיהיה מספיק מזון לכולם. מיליון ואחד דברים שחברות הטכנולוגיה אמורות לעשות ולעזור לנו, בחומרי בנייה, הצללות, לא יודע, מיליון דברים. אז אנחנו עובדים איתם. יש לנו ברית ערים, למעשה 10 חברות טכנולוגיה, ביניהן מאנדיי, גוגל, וויקס וכולי, שאנחנו ממש עובדים איתם, כדי שאנחנו נגיד להם מה הבעיות העירוניות, ואיך הם יכולים לנסות ולפתור לנו, לעזור לנו את הדבר הזה. עובד בסדר, לא מדהים בינתיים, אבל יש את השולחן הזה, זה שולחן שבאים, מדברים בו, ומנסים ליצור דברים.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

איפה החלק של תכנון ובנייה נכנס?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מה זה תכנון ובנייה?

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

שכונות חדשות שקמות-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זה הולך לתכנון הסביבתי. אמרתי, בתכנון הסביבתי אנחנו מקבלים מראש מה התוכניות, ונותנים להם דרישות והנחיות. ריחוק מכבישים-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אז לא, פשוט מתוך כל המשבצות שהופיעו לך על הפריסה בשקף הקודם, לא ראיתי את זה, אז אני שואלת.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בשקף הקודם, החלק הזה נמצא בתשתיות עירוניות. זאת אומרת בנושא אנרגיה, או בניהול המים, או בדברים האלה, אנחנו יכולים להכניס לתוך ההנחיות לבנייה, מה מותר, מה אסור, מה צריך לעשות, איזה חומרים. יש לנו הרבה, היה לנו מאבק קשה למשל עם אקוסטיקאי. אקוסטיקאי זה לא, היום לא לומדים את זה. כל אחד שבא לו, הוא נהיה אקוסטיקאי ואז הוא עושה לך חישובים שהם לא נכונים.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

ומה קורה עם הבטון והזכוכית שגורמים לחום מוגבר?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זה נקרא, אצלנו שמש כפולה, זה נמצא בעבודה אצל אדריכל העיר שמנסים, א' תראי את בניין העירייה שנבנה, הוא נבנה עם הצללה כמו פעם, שמונעת כניסת שמש בכלל לחלונות. זו בעיה ידועה, הייתה תקופה שכולם חשבו שהחלונות האלה במשרדים זה הדבר הבא.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

שזה עניין של יופי, אבל נכון-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אבל מה אתם עושים היום? כי כל הבנייה ממשיכה באותה שיטה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אז רגע, אני רוצה להסביר משהו. אני לא מנהל הנדסה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אז זו השאלה, איפה הממשק-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני לא מתעסק בעיצוב של בניינים בזכוכיות. אני מסייע להם אם הם רוצים, אבל מי שנותן את ההנחיות תכנון ואת ההנחיות תו ירוק או כל הדברים האלה, זה במנהל הנדסה. אני נותן דברים שקשור לקרקעות מזוהמות, זיהום אוויר, אקוסטיקה, קרינה, אלה הדברים שאני-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

הסטנדרטים של הבנייה והחומרי בנייה ודרישות כאלה ב-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני מתעסק בזה רק מתוקף תפקידי, כמי שאחראי, אני איש הקשר של ה-C40, ואחראי שהתוכניות האלה ייושמו. אז אני צריך לעזור, לבדוק שהן קיימות ולדחוף את הגורמים הנכונים להחליט את ההחלטות הנכונות. היה צריך לעשות דיון פה על תו בנייה ירוקה. שהממשלה כאילו הגדילה והלכה לכוכב שתיים או משהו כזה, אנחנו ישבנו ואמרנו אוקיי, המדינה הלכה לשתיים, אבל אנחנו כבר שם, מה אנחנו צריכים לעשות? איך אנחנו דוחפים את זה עוד קדימה? ויש לנו סט כללים חדשים, אז אני יושב בישיבות האלה לא כמי שאחראי על זה, כמי שאומר לו לך.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

לא, כמובן שלא אחראי, יש מישהו שזה תחום שלו, אבל כמה מקשיבים לך, כמה יכולת השפעה יש לצד הסביבתי, על התכנון?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני מטיל את כל כובד משקלי על דברים שהם חשובים, ברוב המקרים זה עובד.

בר טל, פעיל סביבה:

את רואה שהשינוי קורה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

כן?

בר טל פעיל סביבה:

כן.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני אתן לך דוגמה למשהו שגם אני לא אחראי עליו, לכאורה. לקחתי את שלומי שטיין, שהוא הסגן של מנהל אגף הפיקוח, והחלטנו שאנחנו משנים את מדיניות הגיזום בתל אביב. במקום שיגזמו בקירות כאילו של שלושה מטר, ההחלטה הייתה שמעל הגובה של שלומי, מותר להם לעשות קשת, זה המבחן, מותר וצריך, אפילו צריך לדרוש לעשות קשת, ושתהיה הצללה על המדרכות. כי אני לא אחכה לעץ שעכשיו נטעתי, עד שהוא יצמח וייתן לי את הצל. יש לי כבר צל פה. רק תן לגנן פעמיים הנחיה לא לגזום את הצמרת. זה למעשה לא בתחום אחריותי, אני לא גוזם עירוני, אני לא שפע, אני לא שום דבר. אבל אני, בגלל שחשבנו שזה חשוב, ידעתי שאגף הפיקוח חלק מהדבר הזה, ישבנו יחד, שינינו את ההנחיה, כתבנו על הפתק שמוציא הפקח מה צריך להיות, אישרנו את זה אצל חטיבת התפעול, אישרנו את זה עם ראש העיר ועכשיו זה יצא בתפוצת נאטו לכל מי שצריך לדעת שככה עובדים. השלב הבא, שלומי עוד לא יודע את זה, אנחנו רוצים להיות פרואקטיביים. אני רוצה שהם ישימו פתק על מקום שיכול להיות קשת, לדרוש ממנו לעשות קשת. אבל קודם כל הגענו לשלב זה, אז אני-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אז זה עכשיו קורה בעצם.

ברנדט באור, חברת ועדה:

אבל איתן, כל זה נמצא תחת האג׳נדה של גינון בר קיימא של-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

כל זה נמצא תחת צל, קודם כל.

ברנדט באור, חברת ועדה:

לא, אבל האג׳נדה של גינון בר קיימא, היא אג׳נדה רחבה שתל אביב ניסתה ליישם לפני ארבע - חמש שנים, בכמה פיילוטים בעיר. אני יודעת כי אני בוועדת טבע ודין הובלתי את זה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

נכון.

ברנדט באור, חברת ועדה:

ולא כל כך הצלחנו שם, הגינון-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תראי, יושב פה המאסטר, אחד המאסטרים שיושב פה, ליאב שלם, שעובד איתנו על כל העיר. אני חושב שהוא יחד עם

האגרונומית בשפע, מיכל נהרי, ויחד עם שרון גרינברג, הם משנים את העיר בשקט. זאת אומרת, כשהוא שם זרעי בר בערוגות, ועושה-

ברנדט באור, חברת ועדה:

לא, כל מה שאני אומרת, קודם כל, מכירה עבודה מדהימה, באמת, גם את מיכל נהרי אני מכירה. אין מה לומר. אני אומרת, להתייחס לגיזום כפרמטר אחד, כשאתה יכול כבר להכליל אג'נדה עירונית של גינון בר קיימא-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, אג'נדה עירונית היא מסדרונות אקולוגיים כלליים בעיר שאנחנו מטפלים בהם, רצפים אקולוגיים.

ברנדט באור, חברת ועדה:

מערבבים קצת.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אנחנו לא מערבבים.

ליאב שלם, אקולוג ,פארק גני יהושע:

לא מערבבים, זו אותה הגישה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בבקשה, ליאב, אתה המאסטר.

ליאב שלם, אקולוג ,פארק גני יהושע:

אנחנו עכשיו מתחילים לחשוב איך אנחנו עושים רצפים אקולוגיים גם בתוך העיר. לחשוב איך מתחילים לבנות באקולוגי לארצי, שעוברים בערך את קו החוף, נחל הירקון, וממנו אנחנו הולכים לצאת בזרועות פנימה לתוך, יש לנו תוכניות כאלה, אנחנו מתחילים ליישם את הגישה הזאת והרעיון הוא ובעצם לראות איך אנחנו מעצבים בעצם את כל הרשת האקולוגית. לדוגמה כמו עם ערוגות העצים. זה כבר דרך שאנחנו מתחילים לעשות. חשיבה על גיל תומך מגוון ביולוגי. אנחנו עושים הרבה פיילוטים גם בעיר וגם בגני יהושע, שמדגימים איך אפשר לקחת את השטחים המגוננים בעיר ולגרום לכך שיהיו תומכי טבע, כי זו בחירה שצריכה להיות, נכונה ומתאימה. בתים שקשורים לעצים, עצים שתומכי מגוון ביולוגי

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, אבל פה צריך להגיד, רגע, אני אעצור ואמשיך כי זה עולם ומלואו. יש תוכנית שנקראת היער העירוני. שמובילים אותם אדריכל העיר, וגם שפע ואנחנו ועוד יחידות שותפות בהם. התוכנית הזאת היא תוכנית הוליסטית. יש לה הרבה מאוד זרועות. ממדידה דרך סקרים, דרך נטיעות, דרך, יש פה הרבה מאוד ניסויים שעשינו בבתי גידול שונים ומגוונים בדרך בגין. שינוי חתך הרחוב, כדי שהעץ יהיה תשתית, כמו שנח אמר, הוא יהיה תשתית ולא, אחרי זה אם נשאר מקום, גם נחפור איזו גומה ונשים עץ וכו'. כל העבודה של הצוות האקולוגי העירוני שעובד. להגיד לך ששינינו הכל? לא. אבל בהחלט זאת הדרך, זאת המשימה. אינשאללה, קיבלנו היום אור ירוק ששנת 25' תהיה שנה, שתציין 25 לתוכנית גדס, שעל בסיסה ולאורה אנחנו נצליח לעשות הרבה מאוד דברים בעיר-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אם נשארו שרידים חוץ ממרכז העיר.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

הראינו מפה היום של 30 גינות שנשארו עם משעולים, שהכוונה היא לנסות להחיות אותן כמו העיר הלבנה.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

כשאתה מדבר על התכנון הסביבתי, האם יש לך מקום להגיד שימור ותוספות, ולא מחיקת הקיים בשכונה חדשה?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

לא, זה לא התפקיד שלי.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אבל זאת הבעיה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

שנייה רגע, יכול להיות.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אובדן קהילה, אובדן עצים, אובדן אדמה, אובדן תפעול.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אז לכן עשינו כמה דברים-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אז אפשר לעשות תוכניות אדירות לחדש, אבל מי שמדבר על סביבה חייב לראות, זאת אומרת, העץ בן ה-50, 60 שנה, כל מה שתעשה עם העץ החדש, 15, 20 שנה מקסימום, הוא לא ייתן לך תוכנית חדשה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ברור. מה שאת אומרת, זה לא דברים שהם לא ידועים. אני שמח להגיד, אני אפילו גאה להגיד, שביחידת אדריכל העיר, גם בועז שנמצא שם, שאחראי על התכנון בר קיימא, וגם אדריכל העיר עצמו והצוותים שהם עובדים איתם. למשל, הקטע הזה של העצים בבנייה חדשה, אז הראינו תמונה של רחוב, לדעתי זה היה רחוב מזא"ה זה או משהו, שמצד אחד זה לא עשו התחדשות עירונית והכל עצים וזה נראה מצוין, מצד שני, באותה תמונה יש בתים חדשים, אין שם שיח אפילו. ושאלנו, האם זאת העיר שאתם רוצים? והתשובה הייתה לא. ולכן היום, בהרבה מאוד מהבתים החדשים שנמצאים, אסור לבנות את החניון עד קו אפס.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

שינו את התמ"א? שינו את התוכנית-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא, לא זה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

שניה רגע, לא השלמתי. עם החניון צריך ללכת אחורה כדי להשאיר רצועה שהיא גם לחלחול וגם לנטיעת עצים שיהיה להם מקום לרדת לקרקע כדי לצמוח ולהיות זה. תראו, אני לא תכנון-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אבל גם בנייה חדשה. ברגע שאתה רק בחדשה, אתה מייצר פסולת, אתה גורם לאנשים לחיות באבק.

דובר:

בסדר, אבל זה נושא אחר.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

שנייה, שנייה.

** מור גלבוע מנכ״ל ״צלול״ יצאה*

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אין לי טענות, כן? אני רק שואלת עד כמה הסביבה יכולה לדבר על כל הנושא הזה של הפחתת, אוקיי, גם הפחתת החדש-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

הפחתת מה? להגיד לאנשים לא לעשות תמ״א?

אסנת בנימין, אילנולוגית:

לא, לא.

פרופ׳ נח יהונתן עפרון, יו״ר:

סליחה, רק שנייה. שתי הערות לסדר, קודם כל, מאיה, את צודקת שחלק מהדברים שאנחנו עוסקים בהם, הם בעצם פונים לאנשים אחרים שלא נמצאים בחדר היום. אבל העניין הזה הוא מרתון, אנחנו נביא את האנשים שאנחנו רוצים לשוחח איתם ולקבל את התשובות מהאנשים שהם האחראיים ממש.

מאיה יעקובס, מנהלת ״קליימט נט״:

אולי בעיקר שכולם יעבדו טוב יותר בתוך העירייה ביחד, שיקשיבו יותר לנושא הסביבה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, אבל אני חייב לציין עוד פעם, הצוותים, גם צוותי התכנון וגם באדריכל העיר וגם אנחנו וגם כל מי שנמצא פה, האנשים מאוד מחויבים, אבל כשיש לך תוכניות שאושרו לפני לא יודע מה כמה שנים, ואין לך מה לעשות, ואנשים רוצים להרוס את הבית ולבנות חדש.

פרופ׳ נח יהונתן עפרון, יו״ר:

ההערה השנייה היא שאנחנו ניפגש הרבה ונשמע הרבה אנשים ונדון הרבה. היום חשוב לי לשמוע את החזון לשנים הקרובות שאיתן מציג, היה השקף הזה שהתחיל ב-2009 ונמשך עם החץ עד 2024, ואז החץ הגיע לסוף השקף. אותי מעניין לדעת מה המשך החץ עד 2030 או משהו כזה. אז אני מבקש שניתן לאיתן להציג, יהיה בסוף זמן אני מקווה, לשאלות, השגות, כל מה שתרצו, וזה יהיה חלק מהאג׳נדה לפגישות הבאות גם.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

תגיד נח, אנחנו נגיע גם לנושא בעלי החיים?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

גם.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

הנה, היום הייתה פה ישיבה על הסדרת האכלה של חתולי הרחוב. זה אצלנו שייך למגוון הביולוגי.

** יציאה: רוני אשל*

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אז בינתיים אני מבקש לתת לאיתן לדבר ולסיים.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר, אני רק אגיד לפני שאני ממשיך. הרשות לאיכות הסביבה, נח אמר את זה קודם, אנחנו לקחנו על עצמנו הרבה מאוד דברים שקשורים לתחום הסביבה. יש עדיין הרבה מחלקות בעירייה, שלגמרי שותפות וחייבות להיות שותפות, בכל הנושא הסביבתי מא' ועד ת', כי זה עולם ומלואו הדבר הזה. גם מחלקת דרכים ומאור, היא חלק מהעניין הזה. זאת אומרת יש פה, אנחנו נמצאים באמת בקשר עם כל היחידות, אנחנו משגעים את כל מי שצריך כדי שהוא יעשה את זה. לחלקם זה יותר קל, חלקם זה יותר קשה, חלקם עבדו ככה שנים וצריכים ללמוד לעבוד אחרת. אבל אני גאה להגיד, קחו את, אני אומר לכם, אגף שפ"ע, מלטעת 1,800 עצים, לטעת כבר שנתיים ברציפות מעל 10,000 עצים, זה שינוי מדרגה ראשונה-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

כמה כריתות?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

הכריתות ירדו מאזור 3,000 לאזור 900, שמתוכן ראיתי בדיוק את הנתונים לפני איזה יום, יומיים. היה איזה 400 זה בטיחות ועוד 400 בנייה, משהו כזה.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אז איתן, תמשיך עם החזון ותוכנית החומש.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני אמשיך.

יפה דסה עו"ד, נציגת היועמ"ש:

בבנייה יש גם?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בבנייה, אבל היום, היום מאלצים את האדריכלים ללכת קודם לשטח, כדי להחליט שאם החניה תהיה מימין או משמאל, שיראו אם יש עץ או אין עץ, שלא קודם יכתבו ואז. עושים כל מיני דברים. בשמש כפולה מטפל בועז קידר, רות, אני אפנה אותך אליו אחרי זה. אלה שני הדברים שאנחנו צריכים לטפל בהם - קירור העיר, ניהול המים. האתגרים לעתיד, אפרופו מה שנח מבקש, זה אנרגיה, פסולת, תחבורה ובנייה. אלה האתגרים שאנחנו צריכים לעשות שינויים ממדרגה ראשונה. בתחבורה, אתם יכולים לראות שכבר העיר עשתה את זה. זאת אומרת מעיר שפעם הייתה עושה שביל אופניים איפה שנשאר מקום ועושה אותו 20 מטר והוא נגמר ופתאום נכנס לפה ושם, היום לוקחים נתיב

ועושים מדרכה כמו שצריך ועושים שביל אופניים בטיחותי כמו שצריך ויש רמזורים ויש כבר לדעתי איזה 370 קילומטר-

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

מעט מידי, מעט מדי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יכול להיות שזה מעט, אבל העיר עשתה שינוי ממדרגה ראשונה. מה זה שינוי ממדרגה ראשונה? שהיא לוקחת רחובות, מבטלת חניות, מבטלת נתיבים ועושה שבילי אופניים מסודרים. אין דבר כזה. זה פעם לא היה נשמע.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

ברור.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

שתיקחי נתיב מכוניות-

דובר:

זה עדיין לא נשמע ברוב ה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מי שמע על דבר כזה. אגף הפיקוח מנהל פה מאבק שהצליח בו סוף סוף אחרי כמה, שלוש, ארבע שנים, שיהיה לוחית זיהוי לקורקינטים ולאופניים ושיהיה אפשר להוריד אותם ולתת להם קנסות.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אז תמשיך.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני ממשיך. אז אלה האתגרים, זה ה-C40. יש לנו הרבה קבוצות מקצועיות שאנחנו חברים בהם, לא ניכנס. אני נותן פה, הנה, דיברתי קודם על היער העירוני. היער העירוני, זו תכנית מובלת על ידי אדריכל העיר, על ידי טלי ברגר. זו תכנית שלמה והוליסטית, שיש בה הרבה מאוד עשייה. לא מפסיקים, כאילו, לייצר שם. כל פעם שאתה חושב שכבר ייצרת משהו, אתה מגלה שאתה צריך עוד משהו. עובדת מאוד יפה ומנסה לוודא לעתיד שיהיה פה יער עירוני, עצים, נכונים, מנוהלים. עם חופות העצים, עם הכל. אלה ממוני התחומים שלנו, שהם נותנים את החוות דעת הסביבתית לפני כל תכנון ובנייה שיש, לצורך העניין. זאת אומרת אם אתם רואים למשל, אפילו בנייני גינדי נגיד שבנו ליד היכל מנורה, שקומת המגורים מתחילה רק בגובה של 20 קומות, זה כי אנחנו לא נתנו להם לבנות את זה למטה מזה, כי המודלים של זיהום האוויר מראים שאם אתה רוצה שהתושבים יצאו למרפסת, ולא ימותו מזיהום אוויר, הם צריכים להתחיל מיותר גבוה, כנ"ל רעש, כל, כל מיני דברים שאנחנו עושים, קרקעות מזוהמות וכולי, פיקוח על תחנות דלק, חומרים מסוכנים, כל הנושא של בריכות שיש פה בעיר, ומחזיקות חומרים מסוכנים, אסבסט שיש בלי סוף בעיות של אסבסט, אבל אני מקווה שזה לקראת סיום. כל הדברים האלה, יש לנו מומחים שעושים גם נהלים, גם מסמכים, גם בקרות, גם אכיפות וגם בחינת טכנולוגיות חדשות. אפרופו רעש אגב, שמנו, וזה כבר ניסוי הצליח, בצומת בוגרשוב, איך שאתה פונה שם ל,

שלמה שטיין, סגן מנהל אגף פיקוח:

טשרניחובסקי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

טשרניחובסקי, שמנו מצלמה חדשה שהיא מצלמה שמזהה צפצופי מכוניות. זאת אומרת היא יודעת איזה מכונית צפצפה, היא נותנת סרטון כדי שהפקח אחרי זה אצל שלומי, ראינו את זה, זה אצלם במסכים מופיע, הוא יכול לדעת האם זה היה סכנה, או האם סתם הוא צפצף לו ש-

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

יש להם כבר סמכות חוקית?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עכשיו מתחילים להשיג את הסמכות, אחרי שהוכחנו שיש טכנולוגיה-

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

כן, אבל קודם כל צריך סמכות חוקית.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עכשיו שהוכחנו שיש טכנולוגיה, עכשיו שהוכחנו שיש טכנולוגיה, אז אנחנו מנסים ללכת.

שלמה שטיין, סגן מנהל אגף פיקוח:

זה כבר היה קיים בפתח תקווה, עובדים על זה כבר.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

זה כבר עבר בכנסת ה?-

שלמה שטיין, סגן מנהל אגף פיקוח:

זה, בפתח תקווה כבר עובדים על זה.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

אז מה עם תל אביב, מתי-?

** מדברים ביחד, לא ברור*

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אנחנו יותר קשים מפתח תקווה, אנחנו יותר פדנטים.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

ולא צריך אישור ל-,

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני ממשיך, ממשיכים. זה היה רק דוגמה לטכנולוגיה. אני ממשיך רגע, רק שתדעו. זה גם כן פחות מכירים שאנחנו עושים. אנחנו, חוץ מהעבודה שאנחנו עושים הכללית, על כל העסקים בתל אביב, אנחנו כל פעם עושים דגימה. זאת

אומרת, לקחנו את כל הפנצ׳ריות בתל אביב, ואנחנו עוברים פנצ׳ריה פנצ׳ריה, כמובן, עם השירות המשפטי, ובסופו של יום מוודאים שאם יש פנצ׳ריה בתל אביב, יש לה הסכם למחזור צמיגים עם מי שמורשה, ומוודאים שזה קורה. אחר כך אנחנו עוברים על חברות הקורקינטים, מחזור כל הבטריות, אנחנו יושבים להם על הזנב, אנחנו הופכים מוסכים למוסכים ירוקים.

ברנדט באור, חברת ועדה:

אתם נותנים את זה ברישיון עסק?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש לנו הרבה כלים לאיים עליהם, כן. גם שלומי הוא מאיים לא רע. מוסכים ירוקים, אנחנו מעבירים מוסכים להיות ממוסך כמו שאתם מכירים אותו פעם, שכל השמן על הרצפה והכל, זהו צריך להיות מוסך יבש. אין זליגות של כל השמנים והדלקים והכל לקרקע. מזה אנחנו לוקחים אותו גם לזה שהוא גם ימחזר קצת נייר, והוא יעשה את זה והוא יעשה את זה, ואז אנחנו נותנים לו מאיגוד המוסכים, נותנים לו הקלות, וגם אנחנו נותנים לו פחות בירוקרטיה, ווין ווין לכולם. מכבסות, עשינו על מכבסות ניקוי יבש עבודה. קודם כל, אין הרבה מכבסות ניקוי יבש כבר בתל אביב, וגילינו אחת שלא ידענו אפילו שעברה לחומר ידידותי לסביבה, אז אנחנו עכשיו עובדים עם המשרד להגנת הסביבה, לעשות-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

איפה היא? שנדע להשתמש בה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש, יש לי כתוב איפה. אנחנו עובדים, קודם כל כבר יש 4 מכבסות ניקוי יבש ששכנענו אותם, כי כרגע אין לנו יכולת לעבור ולנסות לעשות את זה, כי זה לא יותר יקר. ואנחנו עובדים במקביל עם המשרד להגנת הסביבה, ליצור רגולציה שתחייב מעכשיו, כל בן אדם שמתקלקלת לו מכונה, המכונה הבאה תהיה עם חומר שהוא אינו מסרטן, כי החומר פה הוא ממש מסרטן. עכשיו אנחנו עושים עבודה על נגריות, שיארזו את כל הנסורת, כי אחר כך זה מתפזר באוויר וכולי. כל פעם אנחנו לוקחים איזה נישה ועושים עליה סדר. זו מפת קרקעות שעשינו, אני לא אחזור. כל הדברים האלה מופיעים ב-GIS. גם את מפת האסבסט העלינו ל-GIS , איזה בתים מחויבים בבדיקת האסבסט, איזה בניינים פטורים מהאסבסט וכולי, זה המוסך הירוק, זה עיר אוויר נקי, אנחנו עובדים עכשיו, הצלחנו אחרי כמעט, אולי שלוש שנים או ארבע שנים, בעיקר בגלל עיכוב של משרד התחבורה. הם רצו שנעשה אזור מופחת זיהום במרכז תל אביב. אמרנו להם שאנחנו לא מפלים בין תושבים, כל העיר צריכה להיות נקייה מזיהום ולכן חתמנו, מנכ"ל משרד התחבורה חתם רק לפני חודש, פחות מחודש, על מסמך שאומר שאנחנו נשים מצלמות אכיפה בכל הכניסות לתל אביב, נקבל מהמשרד להגנת הסביבה את המספרים של רכב מזוהם, שזה אני לא מבין למה הם יודעים שיש רכב מזוהם, הם לא מורידים אותו מהכביש. הם רק נותנים לו מדבקה שהוא רכב מזוהם. אני לא שמעתי על דבר כזה. ואז הם באים אלינו בתלונות, שיש לכאורה זיהום אוויר-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

למה מכניסים אותו לעיר, כן.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אז עכשיו אנחנו עושים את זה, ואז יהיה פה כמו בנת"צ. זאת אומרת, כל רכב שיכנס לעיר והוא מופיע עם המדבקה של רכב מזוהם, אוטומטית זה קנס. זה ייקח קצת זמן לעשות את זה, אבל אנחנו בדרך הנכונה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

לפקחים שלנו תהיה סמכות לקנוס אותם?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זה יהיה ישר במצלמות, כן.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

והעיריה תוכל לקנוס?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

כן, זה יופעל בדיוק כמו שמופעל נת"צ. יש מספר רכב וזה, קולט אותו. עכשיו, אם למשל בעוד שלוש שנים, יחליטו שמנוע מסוים של מכוניות הוא עכשיו כבר לא צריך להיות, כי עברו לדגם טוב יותר, אפשר להכניס את כל המספרים האלה ולהתחיל לפקח עליהם. אז אני מקווה, זו תמונה מהקורונה, תאמינו לי, תענוג, הייתי נוסע לעבודה בשתי דקות, אף אחד לא מפריע. כאן זה רק איזה משהו שמאוד חשוב להבין, אנחנו מפקחים על עסקים, על כל הנושא בעיקר, אמרתי לכם, של רעש וזיהום אוויר. אנחנו צריכים לאזן בין זה שאנחנו רוצים שתל אביב תישאר עם הרבה מאוד עסקים, כי זה החמצן, זה תל אביב, בלי עסקים אין לנו עיר. מצד שני, יש תושב שצריך לחיות והוא לא יכול, אפילו אם עושים לו פיצה מתחת לבית וכל היום יש לו ריח של פיצה, אתה יכול למות. אז צריך לשים לב לזה. יש מדיניות עירונית על מפות הלילה ומתי מותר ומתי אסור לפעול, ויש שכל ישר, אז החבר'ה שלי, שהם רגולטורים, אמורים לקחת את כל הדברים האלה בחשבון ולתת את ההנחיות לעסקים, ולפשר לפעמים בכל מיני מקומות, כדי שגם אפשר יהיה, שיהיו עסקים, וגם שתושבים יוכלו לחיות. פה אני חייב להגיד שעיריית תל אביב, עוד פעם, בשונה מהרבה עיריות אחרות, נתנה לרשות לאיכות סביבה סמכות חסרת תקדים. זאת אומרת, אם עסק לא ממלא אחר ההנחיות שלנו מבחינת זיהום אוויר, הוא מטגן בצל ובשר, והכל מתפזר בזה, או שיש לו מנועים מרעישים, או מוזיקה מרעישה והוא לא שומע לנו, אנחנו יכולים לתת לו סירוב לשולחנות וכיסאות שהוא שם בחוץ. ברגע שהסירוב הזה מגיע, אז זה מגיע לאגף רישוי עסקים, אגף הפיקוח רואה את זה, ומיד אפשר להתחיל לאכוף, ובמקרים מסוימים גם לקחת לו את השולחנות והכיסאות, אם באמת הוא מה שנקרא מרדן, אבל אני חייב להגיד ש-95% מהעסקים רוצים לעבוד ולעשות את העבודה, אז מספיק איזו התראה אחת כזאת והעסק מסתדר. עכשיו אני מגיע ליחידת הקיימות. זה תרשים כזה שמראה שמשאבי כדור הארץ לא יכולים להחזיק את הצריכה שלנו, ולכן אנחנו צריכים לשנות את האופן שבו אנחנו חיים, וזה מה שאנחנו צריכים לעשות פה. אפרופו שינוי, מה שנח דיבר, אנחנו עשינו סקר עם המרכז למחקר כלכלי - חברתי של תל אביב, על עמדות הציבור כלפי קיימות וכולי, ואז גילינו, לא כל כך להפתעתנו, אבל גם להפתעתנו, שבכל אזורי העיר, זה לא משנה איזה שכונות, גם פעם אמרו לי שבנווה עופר שהכניסו את הטמוני קרקע כתומים, המחזור לא יהיה משהו. זה היה אחוזי המחזור הכי טובים שהיו בתל אביב. אין דבר כזה שתושבים כאלה, כולם מתחברים, זה כמו איזה משהו שכולם יכולים להתחבר אליו, לא משנה מאיפה הגעת ואיפה אתה גר. אז יש לנו בערך, בוא נגיד בממוצע כמעט 40% מתושבי תל אביב בסקר הזה, שאמרו שהם מוכנים לתרום שעה מזמנם. עכשיו, יושבים פה נגיד בר שיושב פה, בר טל וסיניה-

רומי צילאג:

מה, אנחנו הכי גרוע.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

כן, לא יודע למה, זה משהו לא מובן.

בר טל, פעיל סביבה:

יכול להיות שזה סטודנטים ואנשים צעירים ..

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יכול להיות, לא יודע, אפשרי.

** מדברים ביחד, לא ברור*

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אבל הנקודה, מה שחשוב הוא פה, שאגב, גם לזה לא האמינו, לסקר הזה, עד שלא הראנו להם עובדות בשטח, שאנשים לא נותנים שעה מזמנם. נגיד, מי שמתנדב בארון נתינה, הוא נותן לפעמים 4 שעות ביום, והוא עושה את זה שלוש או ארבע פעמים בשבוע. זאת אומרת שאתם מנסים, עכשיו יש לנו בערך, ספרנו, 2,330 פעילים שהם נותנים לא רק שעה, הם נותנים הרבה מעבר לשעה, ועוד סביב זה בערך 17,000 בתי אב שמקבלים את השירות ומשתמשים, וזה עשינו בערך בשנה וחצי. שזה רק גדל, אתה שואל אותי למה אני רוצה להגיע? אני רוצה להגיע לזה, להגיע ל-40% האלה. שהעיר, שעכשיו אנחנו שמים, יש לנו תושבים שמחכים בתור, לקבל ארון נתינה. עכשיו, ארון נתינה, כשאתה נותן את זה לתושב, סיניה יכולה להעיד גם, דיברת על ארון דבורה, שהוא לדעתי הארון הראשון אולי שהיה. אתה נותן להם להיות משפיעים על מה שקורה בסביבה שלהם וזה משהו שהם רוצים לעשות, ולכן הליווי וההנחיה, אנחנו לא מתערבים, זה העבודה של התושבים. אנחנו מניחים תשתית, גינה קהילתית, תושבים מטפלים. ארון נתינה מטפלים, מחסן חפצים מטפלים, מכשירים אותם להיכנס לגני ילדים ולהעביר פעולות קיימות, הם נכנסים, זאת אומרת, יש לנו סיירים שמסיירים כל יום בחוף הים ועולים השכם בבוקר לראות אם צבת ים עלתה להטיל, בכל עונת ההטלה, זה חודשים, נכון? חודשים זה העונה הזאת. הם הולכים כל בוקר, השכם בבוקר, מגלים את הקן הזה, מקיפים אותו, קוראים לרשות שמורת הטבע והגנים, מחלצים את הצבים, מאות, לא יודע איך קוראים להם, זה לא ביצים, יש להם איזה שם מוזר.

דובר:

אבקועים.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אבוקעים, זהו, ידעתי, שם כזה מוזר. אז הצבים הקטנים האלה. עכשיו, זה תושבים שעברו הכשרה, קיבלו את הסמכות לצורך העניין, מקבלים את הליווי וזה מה שהם עושים, זה החיים שלהם. והם עושים את זה לטובת העיר, לטובת הטבע.

ברנדט באור, חברת ועדה:

יש מדדי הצלחה, זאת אומרת, הארונות האלה יכולים להיות הצלחה מסחררת, ויכולים להיות מפגע עירוני-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

נכון.

ברנדט באור, חברת ועדה:

שלא נורמלי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

נכון.

ברנדט באור, חברת ועדה:

ואני ראיתי כמה כאלה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש לי כבר תשובה מוכנה לזה.

ברנדט באור, חברת ועדה:

נו.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תושבי העיר תל אביב כבר יודעים שלא זורקים בגדים לפח, כי צריך למחזר את זה, ואז הם זורקים, שמים את זה על ספסלים. אז כל הספסלים בעיר מתמלאים, אז אנחנו מנסים ליצור תרבות-

ברנדט באור, חברת ועדה:

אני מדברת על הספריות הגדולות האלה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ספריות ספרים זה לא שלי.

ברנדט באור, חברת ועדה:

לא ספריות ספרים, יש את הספריות הארונות נתינה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ארונות זה גב, מי שתכנן את הארונות, אפרופו תושבים פעילים, מי שתכנן את הארון בדגם החדש שלו, זו סיניה.

ברנדט באור, חברת ועדה:

לא, אני אומרת לפעמים, ברוב המקרים זה יוצא מדהים, ויש לפעמים שזה הופך להיות מטרד. מה אתם עושים כשזה מטרד?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני מצלצל לסיניה, והיא מסדרת את זה. מה אני עושה? זה לא פשוט.

סיניה זילברמן, פעילה קהילתית:

זה תלוי בתדמית ובאוכלוסייה, זה מאוד שונה ממקום למקום. מתמודדים עם הכל ביחד.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

נכון, ויש גם תקלות, אבל מה שעם סיניה ועם הצוותים של האנשים אנחנו מנסים לעשות, וזה תפקיד שלי, זה להגיד לעיריית תל אביב גם לך יש תפקיד. זאת אומרת, אם היו בגדים בבלאגן על ספסל ברחוב ארלוזורוב, אז היית בא והיית מפנה את זה. אותו דבר אם במקרה פעם ב.. בארון יש בלאגן, אנחנו מרשים לך, קח את הבגדים, זרוק אותם. אנחנו מנסים עם מחלקת תברואה לשים מיכלי טקסטיל ליד זה, כדי שאפשר יהיה לזרוק את זה לטקסטיל. לא הכל, אי אפשר לפעמים לשים, אז אני אומר לו תפנה את זה, זה בסדר, המתנדבים לא יכולים לרדת. בא איזה הומלס בלילה, עשה ברדק, אוקיי, קורה מידי פעם. אז בוא נגיד ככה, שעדיף לי הבעיות האלה של ארון שמידי פעם מסודר, וסיניה עם הפעילים עשו חשבון, שהשנה האחרונה, בערך 1.4 מיליון פריטים העבירו ידיים.

ברנדט באור, חברת ועדה:

ממש ספירה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אין לזה אח ורע לדבר הזה. כאילו, לכמה בגדים הצלנו, כמה דברים לא הוטמנו, ואיך הצלחנו לחנך את האנשים שזה מה שעושים. הייתי בסיור, באתי לבר טל לארון בדבורה, הבאתי את ראש העיר שיראה, כי אמרתי לכם, עושים משהו ואז מביאים את ההנהלה, שיראו אם זה טוב או לא טוב. ואז הוא בא, ואז במקרה בא דובר העיר, הוא אומר אה, אני שמתי בארון בדובנוב טישירטים שלשום, היום לא היו. סיניה אומרת לא לא, אני כבר אתמול הייתי וראיתי שלקחו אותם. אתה מכניס לסיסטם שזה מה שעושים וזה התפקיד שלנו, זה גם חלק מחינוך. אז זה, אם יש לי אג׳נדה, זה האג׳נדה. למצוא עוד ועוד פלטפורמות שתושבים רוצים לאמץ ולעשות אותם, לתמוך בזה ולתת להם לצאת קדימה עם עוגנים סביבתיים. בואו נעבור, זה מסובך מידי, אני לא אסביר את זה, אבל ככה אנחנו עובדים. זה המטריצה שלנו, זו מטריצה לא פשוטה שגם מתייחסת לכל מיני אגפים ויחידות פה עירוניות, אנחנו יודעים מה קורה פה. את זה אני לא אסביר לכם. כמות פעילים שכאן נמצא, אני אומר לכם, הנתונים המעודכנים הם בערך 2,300 פעילים שאנחנו מכירים אותם בשם, שאנחנו יודעים שהם והן באים, וגם זה מפוזר בהרבה מאוד תחומים וגם בהרבה מאוד אזורים בעיר. ולך אני אגיד עוד פעם נח, אפרופו העתיד, איפה שיש לנו רכז קיימות, יש יותר פעילים, נקודה. זה הכל. כי שם אנחנו עושים את החשיפה, שם אנחנו עושים את הליווי, שם אנחנו מצליחים לגרום לזה שכמו בשכונת שפירא, זו שכונה מקיימת פר אקסלנס, כאילו זה משהו בלתי יתואר מה שקורה שם, אבל זו עבודה של שנים. זה לא נכון השקף. כאן זה כמה תמונות מדברים שאנחנו עושים, כמעט כל העבודה שאנחנו עושים בטבע העירוני, בשיתוף פעולה עם שפע ועם ליאב כגני יהושוע וכולי. חלוקת פרחים ופקעות וגינות קהילתיות ושלוליות חורף. ליאב יוצר לנו שלוליות חורף בעיר, ואז מביאים את הקהילה, והם שותלים שם ובאים לסיורים ורואים מה קורה וכו׳ ורומי מדריכה בחלק מהמקומות האלה. יש לנו, השנה האחרונה, דובר העיר החליט שהוא רוצה להיכנס ולעשות חודש טבע עירוני, כאילו להצטרף אלינו. כי הם הבינו שזה אג׳נדה עירונית נכונה, שאפשר וצריך לחבר אליה קהילות של תושבים. יש לנו את החודש הזה שכבר היום היה לנו סטטוס, אנחנו מתקרבים אליו בצעדי הענק, של ׳לא צריך לא צריכה׳. הרבה מאוד פעולות שגם יוציאו את הדברים, אנחנו אגב לא עושים ברשות איכות הסביבה, בטח בנושא הקיימות, שום דבר שהוא חד פעמי. אני לא משתתף בסתם אירוע ונותן איזו הרצאה או משהו, צריך להיות לזה התחלה, אמצע וסוף והמשך. אז פה למשל בחודש ׳לא צריכה׳, חלק גדול מהפעילות יהיה סביב הארונות נתינה, כדי שאנשים יכירו אותם וכולי. פה אתם רואים את אוטו בגד, מי שעדיין לא ראה, זה קול קורא שהסגנית שלי ורד הגישה, קיבלנו 600 אלף שקל מאיזה קרן שאני לא יודע מה היא, קנינו אוטו חשמלי, עשינו פרויקט בשיתוף פעולה עם תאגיד מט״ש, זה תאגיד שעובד ביחד עם המנהל השירותים החברתיים. יש להם חנות שנקראת אהבה שנייה, שבה אנשים עם צרכים מיוחדים אוספים טקסטיל, והם היו רק אוספים את זה, וטיפה מעבדים את זה. אנחנו הבאנו את האוטו, אז עכשיו הם גם עברו קורסים, באיך למחדש בגדים ולעשות כל מיני דברים כאלה, ואז הם שמים את זה באוטו, נוסעים למקומות שונים בעיר, מוכרים את זה, ואוספים ומחזירים את זה אליהם ומוכרים גם שם. האוטו עד לתחילת המלחמה, כי במלחמה הוא הפסיק לעבוד, עכשיו מתחילים עוד פעם, הוא היה אוטו רווחי. זאת אומרת שאנחנו מדברים על כלכלי, סביבתי, חברתי, זו ההוכחה שאפשר לעשות את זה. מכרו בגדים בעשרה שקלים, חמש עשרה שקלים, משהו כזה, והאוטו הרוויח כסף, החזיק את עצמו, מה שנקרא, פלוס. יש לנו אוטו כזה, יש לנו גם אוטו אחר שקנינו, תכף נראה לכם. אני אוהב לקנות מכוניות מסתבר. פה זה דוגמה לארונות נתינה, קפה תיקונים, מי שמכיר גם פה, תושבים שיש להם יכולות אומנותיות. זה יכול להיות בתפירה, בנגרות, בחשמל, במחשבים, בלא יודע, בכל דבר. הם באים, הם מתנדבים, תושבים, אנחנו מפרסמים שיש את זה, רושמים אוקיי, הנה הדברים שאני רוצה לתקן, באים, תוך כדי זה שותים קפה, תוך כדי זה עושים יד 2, תוך כדי זה שומעים הרצאה או משהו כזה וחוזרים הביתה עם גיטרה שהתקלקלה של הילד והוא סך הכל היה צריך להלחין שם איזה משהו ולא צריך לזרוק את זה לזבל. אנחנו עושים הרבה מאוד דברים שאם אתם רואים זה המחזור,

זה לא כל הסיפור. אנחנו מנסים באמת להגיד לאנשים לא צריך לקנות. אנחנו בזמנו היו לוקחים מהמחסן העירוני של שפע.

דובר:

זה סותר את כמות החנויות שמכניסים ..

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש הרבה חניות יד שתיים. עכשיו אגב יש פרויקט, ראיתם את המכתושיה? זה שיתוף פעולה עם הטמבוריות בעיר, יחד אגב עם קשרי קהילה של מנהל קהילה, שבה תושבים מוזמנים לבוא לטמבוריות ויתנו להם עצות איך לעשות דברים יותר בזול, יותר נכון, יותר חדש וכולי. אגב באוהל האוצר שהיה, שמפעילים אותו ליד המשתלה העירונית, שם גם הביאו חלקי צבע שאנשים לא סיימו ואנשים יכולים לקחת, אומנים בעיקר זה היה, ונשאר כחול, נשאר צהוב, נשאר זה, במקום לזרוק את זה לפח שזה חומר מזהם, אתה הולך ועושה את זה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

איזה יופי.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

איתן, משום שהזמן קצר-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני ארוץ קדימה, אני רץ.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אבל מבקשים דגש בדקות האחרונות שנותרו לנו על תוכניות החומש, על התוכניות לעתיד.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אוקיי, אז חלק אמרתי. אחד, התוכנית המרכזית, היא התוכנית של המיטיגציה והאפדייט לאדפטציה שעשינו.

דובר:

מה הם היעדים במיטיגציה?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יש חוברת, אני לא אגיד לך עכשיו, עשו עבודה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אבל נוכל להביא לך חוברת.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

ברור, ברור.

דובר:

איפה היא תתפרסם?

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

היא עוד לא התפרסמה. אוטוטו היא תתפרסם. יש שם יעדים, באופן עקרוני, העיר מחויבת על יזום פחמני עד 2050, זה חלק מהמחויבויות ל-C40, וירידה ב-50% עד 2030, לא בהכל, נציג את התוכנית במלואה ואתם תראו את כל היעדים. אבל בסך הכל היעדים הם היעדים הכי שאפתניים שיש לעיר בישראל, ולצערנו גם למדינה שזה לא חוכמה, אבל זה המצב.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

ומה הצפי?

אסנת בנימין, אילנולוגית:

יש מקום להערות הציבור כזה? זה יתפרסם להערות?

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

שיגידו שרוצים יותר, אז אנחנו-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

לא יודעת.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

או שיגידו [...] כן, כן.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

התוכנית תתפרסם, אנחנו לא מסתירים שום דבר-

אסנת בנימין, אילנולוגית:

לא, ברור שלא השאלה אם-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני חייב רק להגיד, שפה המדינה לצורך העניין, היא לא שחקן משמעותי לצערנו.

בר טל:

נהפוך הוא, בדיוק ההיפך.

ברנדט באור, חברת ועדה:

שחקן מעכב.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

היא שחקן מעכב, נכון. אני רק יכול להגיד שהאנשים שאנחנו הוצאנו מתל אביב-

ברנדט באור, חברת ועדה:

בירוקרטיה מעכבת.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אוריאל בבצ׳יק וגיא דקניט שיושבים במשרד האנרגיה, הם כן עושים עבודה. זאת אומרת, שם אתה רואה אנשים מחויבים, שמבינים מה תפקידם, ומה הם צריכים לעשות, והם עושים. אבל אין יותר מדי אנשים כאלה. שאני צריך ללכת שנתיים למשרד התחבורה, כדי שמישהו יחתום לי על איזה מסמך, כדי שאני אוכל להתחיל להפחית זיהום אוויר, אז זה בעיה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אבל השאלה מה הצפי של הפרסום ו-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

חודש - חודשיים הקרובים.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

כן, זה ממש [...]-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

ובהמשך לאסנת, האם יש הערות, עם כל הרספקט אלייך, שאת היית מורתי, אבל שיתוף ציבור, את יודעת, רק לדבר הכי פשוט, התייחסות, לא בגלל שהיעדים לא טובים או כן טובים, אלא בגלל כל מה שקורה, מתי תהיה התייחסות לציבור ואופן הפרסום, אשמח לדעת איך זה יתבצע.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר גמור, אנחנו גאים בזה, אנחנו נרצה לפרסם. אז זה אחד. שניים, זה כל הנושא של, אפרופו שיתוף ציבור. אנחנו עושים פה שיתוף ציבור בנושא הזה, ברמה הכי גבוהה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אוקיי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זאת אומרת, אנחנו לא מתייעצים איתך ואז עושים מה שאנחנו רוצים. אנחנו באים, שומעים מה התושבים רוצים ופשוט מגשימים את מה שהם רוצים. עוזרים להם לעשות את זה ואז זה שלהם. והם עושים את זה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אתה מדבר על פרויקט, לא באופן כללי ליעדים ול-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

באופן כללי לכל דבר שאנחנו עושים ביחידת הקיימות. כל הפעילים האלה שאני מדבר עליהם, אנחנו נותנים הכשרה, אנחנו מציבים תשתית, וזה שלהם.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

טוב, הבנתי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אנחנו רק מלווים. יש לך פה אותם, את יכולה לשאול אותם, אני לא אומר להם מה לעשות, כלום.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אני פעילת שכונות, ולכן אני מדגישה ואני רוצה להבין דברים, אבל לא משנה, זה לא המקום שלי לדבר על זה.

איתן בן עמי, חבר ועדה: אז בסדר.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר: עוד יעדים ותוכניות, אדפטציה ומיטיגציה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אדפטציה, מיטיגציה, שיתוף ציבור בכל תחום אורח החיים המקיים, ובאמת לעשות את זה עיר מקיימת. כמובן שפה כלול כל העולם שדיברנו עליו, של הטבע העירוני מגוון ביולוגי, צירים ירוקים, ניסיון באמת לבנות ולעשות פה את העיר שהיא תהיה יותר מקיימת גם עם חומרי הבנייה, אנרגיה מתחדשת וכו'. תראה, הצלחנו לשים, היום יש למעלה ממאה גגות סולאריים על מבני ציבור, בתי ספר וכו'. אפילו בוולודרום עשינו ניסוי במשטחים סולאריים גמישים, פעם ראשונה. זאת אומרת, חקירת טכנולוגיות חדשות. כדי לעזור לנו ליישם את כל המטרות הנכבדות האלה שרשומות לנו שם.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

וגם על בתי הנתינה יש.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

גם על בתי הנתינה, נכון.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

ועדיין-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

וינטלטור, הם רצו וינטלטור ולא על חשמל אז חיברנו את זה לסולארי.

אורלי רונן, החוג ללימודי הסביבה אוניברסיטת ת"א:

אבל עם כל זה, עדיין צריך לקחת בחשבון, שבסך הכל באחריות העירייה, אם אני לא טועה, זה בערך שבעה אחוז. וסך הפליטות בעיר זה התושבים והעסקים, ולכן זה אתגר מאוד מאוד גדול.

בר טל, פעיל סביבה:

כי אין אפילו גג סולארי אחד בתל אביב [...]

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אבל את יודעת, בוועדת תכנון עיר, כשאנחנו באים עם בקשות כאלה, אין הקשבה בכלל, אז-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

למה זה, לגג סולארי?

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

גג סולארי, או שהחלונות יספגו את העניין של הסולארי, כל מיני פתרונות שאנחנו יודעים.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עכשיו, בועז עובד על זה. מה שהייתה החלטה כבר, אני לא יודע אם יישמו אותה ובאיזה אופן, שדוד שמש זה לא מספיק.

בר טל, פעיל סביבה

ברור.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

זאת אומרת, דוד שמש הוא בזבוז. אז אתה שם, הוא חימם את המים, ואז מה? לא קורה שום דבר. אז פה אתה צריך לשים מתקן שהוא יכול גם לחמם את המים, אבל גם לאגור אנרגיה, וגם להיות שימושי להמשך, ואולי בהמשך גם למכור אנרגיה, אם אתה לא היית בבית ויש לך, אז בוא תיתן לשכן. זה נמצא בתהליכים. אבל עוד פעם, סליחה שאני אומר את זה, הרגולציה הממשלתית לא מאפשרת לעשות ולהגשים חלק מהחלומות שאם היו נותנים לנו את הרגולציה-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אתה מדבר על הבנייה החדשה או על הבנייה הקיימת?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

גם וגם.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

כי הבנייה החדשה בידיים שלכם, אפשר לשים רגולציה-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

לא, לא, לא בידיים שלנו.

בר טל, פעיל סביבה

לא נכון, רשות מקומית היא לא יכולה לתמרץ אנשים לעשות גם-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אני לא יכול לחייב, אני יכול לבקש.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

הוא יכול לחייב לעשות גג ירוק, כמו שעשה בתוכנית 4575.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

גם לא, לא, אי אפשר לחייב.

דובר:

למה, אבל-

** מדברים ביחד, לא ברור*

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אי אפשר לחייב.

אסנת בנימין, אילנולוגית:

אתם לא יכולים לעשות חוק עזר עירוני בנושא רשתות בחלונות למשל?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אנחנו יכולים, תראו, יושבת פה יפה מהשירות המשפטי, אנחנו רוצים לעשות הרבה דברים, אבל הרבה דברים אנחנו לא יכולים לעשות. יש לימיט ליכולת שלנו לעשות, כי אם אני אטיל על קבלן או יזם מטלה שהיא לא חובה, אז הוא יתבע אותי ויגיד לי מי אתה שאתה עכשיו מחייב אותי להשקיע פה עוד, לא יודע מה, 20 אלף דולר, או 40 מיליון דולר ולעשות את זה-

** מדברים ביחד, לא ברור*

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

ששש, שנייה, שנייה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אז אנחנו מנסים-

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

איתן, סיימת להציג את המצגת? מאיה רצית להגיד?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, יש לי רק את התרנגול בסוף.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אני רוצה להגיד קודם כל-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

רגע, רק את האוטו שלנו אם לא ראיתם, זה אני חייב ובזה אני אסיים. אנחנו עשינו הסכם פה עם ארגון לתת, רכשנו את האוטו הזה, הוא לא חשמלי, כי חשמלי לא יכול להחזיק את הקירור לצערי. הוא אסף מזון עד היום, מנובמבר עד סוף אוגוסט, 3.8 מיליון שקל.

דובר:

ואוו.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

מסניפים של שופרסל, מחלק את זה ל-5 עמותות, זה למעלה מ-3,800 משפחות שמקבלות מזון שהן בחיים לא קיבלו. כי מדובר פה על מוצרי חלב, פירות וירקות, מותסיסים, כל אלה שאפונה וגזר שעושים אותם במים, לחמים, תותים, חסה של אייסברג, כל מה שאנשים בכלל לא חלמו לקנות. האוטו הזה כל היום מסתובב אוסף ומחלק. ואמרתי להם, זה אוטו שהשקענו בו 300 אלף שקל, רק מאי ההטמנה הוא יחזיר 150 אלף שקל. זאת אומרת, 150 אלף שקל, אנחנו נקנה מזון במהלך השנה ב-5 מיליון שקלים. זה עלות תועלת מטורפת. זה קיימות במיטבה, מי שלא מבין את זה, אני

אמרתי לו, אתה צריך להגיד לי, תעשה עוד שני רכבים.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

בדיוק. עוד שני רכבים ועוד-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בינתיים, בוא נראה, עוד מעט יש תוכניות 25', מה יגידו,

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

מאיה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אני רוצה להגיד קודם כל, כל הכבוד ותודה רבה על כל העבודה המאוד חשובה שאתה והצוות שלך עושים.

** מוחאים כפיים*

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תודה, פסחתי פה על הרבה.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

מה שכן, אני יודעת כבר הרבה זמן, בתור מי שעוקבת ומלווה גם אחריכם, גם אחרי מה שאורלי עושה, עליכם אין לי טענות. הבעיה היא העירייה, בתור מנגנון והזרועות שמדברות או לא מדברות אלה עם אלה והליכי תכנון ובניה זה, בליבה שאני מסתכלת עליו, שם אין שיתוף ציבור שרלוונטי לנושאי סביבה, אין התייחסות להרבה מאוד פרמטרים שצריכים ליפול תחת האחריות שלכם וזה פני העיר לתמיד. זו דוגמה אחת מיני רבות. אני ישבתי עם לוח שלי-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר, אני צריך שתשבי איתי כי אני-

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

באיזשהו שלב אמרתי חבל שלא הקלטתי, אני לא עומדת בקצב.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

יכול להיות, אבל אני צריך, ואולי אני אביא את אורלי כמתורגמנית, אני לא הבנתי מה אמרת.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אני אומרת שיש בעיה ש-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אז אני צריך שתשבי ותסבירי לי מה את אומרת, ואז אנחנו נדע אם ואיפה הפער, כי אנחנו כולם כן מדברים אחד עם השני, אז אני צריך להבין איפה את חושבת שיש כשל.

מאיה יעקובס, מנהלת "קליימט נט":

אז אני אשמח, אני אשמח.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר.

ברנדט באור, חברת ועדה:

אולי בישיבה הבאה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

אפשר גם בלי, לא צריך ישיבה. את יכולה לשלוח שאילתה, או לכתוב לי במייל כמה מילים, ואני אבין אם ומה קורה ואיפה יש באג.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

אז סטלה ואז אנחנו נסיים להפעם, ניפגש בעוד שבועיים.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

תודה שניתנה לי אפשרות. ניסיתי להיות ילדה טובה גם, שתקתי רוב הזמן, פייר, מי שמכיר אותי, יודע.

** מדברים ביחד, לא ברור*

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

קודם כל, כן, באמת תודה.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

נח, בתור אוהבת בעלי חיים ידועה, איפה בעלי החיים?

איתן בן עמי, חבר ועדה:

חבל, היו פה שקפים, אבל לא היה לנו זמן להציג את זה.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אני הבנתי מנח שהוא רוצה לעשות על נושאים ספציפיים.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כן, יש גם ועדה לבעלי חיים.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

שמתמקדת רק בבעלי חיים?

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

כן.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אז קודם כל, באמת תודה. אני יודעת שחלק מהאנשים שציינו שנמצאים בשיתוף אצלך בתוך הרשות, כמו אורלי שהייתה מורתי וכולי, אין לי ויכוח מבחינת חזון, מבחינת ראייה הוליסטית, והכל מצוין. הבעיה נובעת מהדיסוננס בין הרעיון ההוליסטי והפרויקטים שאתם עושים, שכל דבר בקיימות הוא חשוב, אפילו הנמלה, אז אני לא אבוא ואוריד

את החשיבות של איזשהו פרויקט שהצגת פה חלילה, לבין ההיענות של העירייה בדברים הגדולים. ופה בא הקטע שקודם כל שיתוף ציבור יכול לעזור, יכול לחייב, בתכנון בנייה אין כלל. בנושא של כריתת עצים אין כלל. באזורים הפנויים שמנסים למחוק אותם מבחינת נרטיב בכלל, לא רק מבחינת זה. אז זה קודם כל. הדבר הכי חשוב, אמרת, זה פשוט עשה לי ככה, שה-RDF בחירייה, רובו ממומן על ידי העירייה. היום זה בגישור, בתביעה מנהלית של תושבים בגלל הריח, כי גילינו ששם נעשו דברים איומים ולא רואים שבמפעל החדש הולכים לתקן. וזה גם שלטון עירוני, ושמה זה שטח גלילי. אני לא יודעת מה ההשפעה שלכם על זה.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עכשיו, המשרד להגנת הסביבה עשה הרבה עבודה. השקיע-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אבל הריח עדיין קיים,

איתן בן עמי, חבר ועדה:

פינו את כל, פינו את הבור, עשו-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

הו, הבור, שהקו לא הגיע עד סוף הבור, בגלל זה הריח.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עשו חופה-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אוקיי.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

עשו מסננים מיוחדים.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

עדיין יש ריח ועדיין יש גישור. זה מתחיל משם, זה ממשיך בכל תוכניות פינוי בינוי הענקיים בדרום העיר, לא מדברת על שטח ריק כמו שדה דוב, מדברים על אנשים קיימים, על נרטיב קיים שהופך גינון ירוק לבטון, ואני מנסה, ואני אשמח לשבת איתך להבין איך לעצור ואיך לגרום להשפעה שיקשיבו, כי אנחנו רואים דיסוננס בין הסקר עצים בכל תכנית פינוי בינוי ומה שבסוף ממליצים, ואז אומרים לי אבל הצעת 14 עצים, אמרתי תודה, אבל יש שם 70 עצים, 70 עצים שהבריטים שתלו. לכן אני אשמח. דבר אחרון, אני ישבתי איתך בתוכנית 5500 בשיתוף ציבור, בביצרון, העליתי את כל הנושא של השמש הכפולה, ביקשתי תוכנית, אמרתי אוטוטו יתפרסם עם 5,000, עד היום לא קיבלתי, זה כבר שנתיים. אשמח גם כחברת ועדה ולא כפעילה של זה, קודם כל-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר, אנחנו נפנה לבועז והא ייתן לכם מה נעשה. קודם כל, זהות, מה שנקרא, הבינו שיש בעיה. זו גם התחלה של פתרון ועכשיו הם ניסו כל מיני פתרונות ונראה מה ילד יום.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אפשר, כי כל ערר וכל ההתנגדות שלי לערר במחוזי, הם קשים ברמות.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

כן, אבל ברגע שיזם כבר תכנן את הבניין שלו עם זכוכיות-

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא, לא, אנחנו מדברים על תכנונים עכשיו-

איתן בן עמי, חבר ועדה:

בסדר, אז אני הפניתי אותך למחלקה הרלוונטית.

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

לא על תכנונים, לא על היתרי בנייה של לפני 5-10 שנים.

חגית אוריין תושבת, פעילת סביבה:

נכון, היום רצות תוכניות [...]

סטלה רות אבידן, חברת ועדה:

אני אשמח.

פרופ' נח יהונתן עפרון, יו"ר:

טוב, תודה רבה לכולכם באמת, אנחנו בתחילת הדרך ואנחנו נמשיך. ונתקדם.

איתן בן עמי, חבר ועדה:

תודה רבה.

תם הדיון